Gemeente Amsterdam

Handleiding basale toets

Uitwerking van het ‘Inkoop en aanbestedingsbeleid’ en de ‘Nota contractmanagement’

Voorwoord

De gemeente Amsterdam wenst geen zaken te doen met niet-integere of financieel instabiele partijen. De gemeente kent daarom sinds jaren een eigen integriteitsbeleid waarvan het screenen van partijen onderdeel uitmaakt.

Al in 1998 heeft de gemeenteraad besloten dat gemeentelijke opdrachtgevers geadviseerd moesten worden bij Europese aanbestedingen. Deze actie kwam voort uit het werkplan 'Bestuurlijke aanpak (georganiseerde) criminaliteit'. In 2011 is een andere wijze van screenen vastgesteld met daarin een duidelijke verantwoordelijkheid voor de inkoopspecialist. Deze werd verantwoordelijk gesteld voor het uitvoeren van de eerste screening, de zogenaamde basale toets, voor ondertekening van de overeenkomst. In de 'Handleiding Werkwijze Screenen' van mei 2011 is het proces van screenen vastgesteld, waarin meerdere interne organisaties een verantwoordelijkheid kennen in het totale proces.

Op 27 oktober 2015 heeft het college de maatregel 'Beleidsregel Integriteit en Overeenkomsten' (hierna: BIO) vastgesteld. De BIO geeft Amsterdam extra mogelijkheden om óf geen overeenkomst met niet-integere partijen aan te gaan óf tussentijds een lopende overeenkomst te kunnen beëindigen. Daarmee is de basale toets niet uitsluitend een verantwoordelijkheid van de inkoopspecialist, maar ook van de collega die in functie of als rol het contractmanagement van een lopende overeenkomst uitvoert. De impact van de BIO is dus aanzienlijk en raakt een groter deel van de gemeentelijke organisatie. Het vaststellen van de BIO is de directe aanleiding geweest om te komen tot deze handleiding.

De 'Handleiding basale toets' herroept het onderdeel basale toets uit de 'Handleiding Werkwijze Screenen' en geeft handvatten voor een ieder die verantwoordelijk is, of wordt gesteld, voor het uitvoeren van de basale toets tijdens een aanbestedingsproces of gedurende een lopende overeenkomst. De 'Handleiding basale toets' is vastgesteld door de Adviesraad Inkoop op 11 april 2017.

Inhoudsopgave

1. Definities 5
2. Context 7
3. Toelichting Beleidsregel integriteit en overeenkomsten 8
3.1. Uitleg begrip integriteitsrisico 8
4. Verantwoordelijkheid 9
5. Het doel van de basale toets 10
6. Basale toets of diepergaande screening 10
6.1. Opdrachten groter dan € 50.000,-; verplichte basale toets 10
6.2. Opdrachten groter dan € 20 miljoen; opschalen naar de Screeningsunit 11
6.3. Risicovolle opdrachten; op verzoek opschalen naar de Screeningsunit 11
7. Moment van basaal toetsen 12
8. Houdbaarheid van de basale toets 13
9. Werkwijze basale toets 13
9.1. Stappen in de uitvoering 13
9.2. Risico indicaties? Na overleg contact met de Screeningsunit! 17
10. Diepergaande screening 17
10.1. Diepergaande screening van een potentiële contractpartij 17
10.2. Diepergaande screening van een bestaande contractpartij 18
11. Registratie van de basale toets 18
12. Rapportage basale toets 18

Bijlage 1. Rapport basale toets **21**

1 Inleiding **22**
1.1 Doelstelling 22
1.2 Opzet rapport 22

2 Resultaten toets **23**

3 Bijlagen **28**

Bijlage 2. Essentiële screeningsdocumenten **29**

Bijlage 3. Checklist **35**

1. Definities

In deze 'Handleiding basale toets' wordt verstaan onder:

Coördinatiebureau Bibob
Coördinatiebureau Bibob Amsterdam (hierna CBB) is de schakel tussen de Bibob-officier van justitie, met het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Noord-Holland (RIEC NH) en het Landelijk Bureau Bibob. De taak van dit bureau is het stadsbreed adviseren over en het coördineren van alle activiteiten op het gebied van de Wet Bibob. Het CBB is onderdeel van het gemeentelijke Van Traa-team.

Inkoop en aanbestedingsbeleid
Het belangrijkste beleidsdocument op het gebied van inkoop. Het inkoopbeleid valt onder de verantwoordelijkheid van Concern Inkoop, onderdeel van de directie Middelen en Control van Bestuur en Organisatie.
Zie http://intranet.amsterdam.nl/kennis-beleid/bedrijfsvoering/inkoop-aanbesteden/concern-inkoop/inkoopdocumenten/

Interne werkinstructie
Een kaderstellende handreiking voor de inkoopspecialisten met een uitwerking van het inkoopbeleid. Voor de interne werkinstructie is, net als voor het inkoopbeleid, Concern Inkoop verantwoordelijk. Zie http://intranet.amsterdam.nl/kennis-beleid/bedrijfsvoering/inkoop-aanbesteden/concern-inkoop/inkoopdocumenten/

Nota Contractmanagement
Het belangrijkste beleidsdocument op het gebied van contractmanagement. Dit beleid valt onder de verantwoordelijkheid van Concern Inkoop, onderdeel van de directie Middelen en Control van Bestuur en Organisatie.
Zie http://intranet.amsterdam.nl/publish/pages/807345/nota_contractmanagement_versie_1-11-2016.pdf

Partijen of contractpartijen
Ondernemingen waarmee de gemeente voornemens is om een overeenkomst aan te gaan of al aangegaan is.

Screeningsunit
De Screeningsunit is een onderzoeks- en adviesafdeling op het gebied van integriteit en financieel-economische stabiliteit. De taak van de Screeningsunit is het uitvoeren van onderzoek en vervolgens het uitbrengen van advies op grond van dit onderzoek, bij aanbestedingen en projecten. Zij werkt in opdracht van het college van B&W en alle onderdelen van de gemeente Amsterdam. Zie ook https://www.amsterdam.nl/screeningsunit.

Van Traa-team
Het Van Traa-team is een onderdeel van de directie Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en voortgekomen uit het zogenaamde Wallenproject. In dit project werden bestuurlijke instrumenten gebundeld om de effectiviteit van het tegengaan van de criminalisering van het Wallengebied te vergroten. In 2000 heeft de gemeenteraad besloten om de ervaringen van het Wallenproject stadsbreed toe te passen en werd het Van Traa-team opgericht. Het Van Traa-team heeft de taak om voor alle gemeentelijke organisaties beleid te ontwikkelen om de criminele infrastructuur (in de legale bovenwereld) te bestrijden en het creëren van bestuurlijke drempels om criminaliteit tegen te houden.

Wet Bibob
De 'Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur' (Wet Bibob) moet voorkomen dat de overheid onbedoeld criminele activiteiten faciliteert via het verlenen van vergunningen, het verstrekken van subsidies, het gunnen van aanbestedingen en het aangaan van vastgoedtransacties. De Wet Bibob is van toepassing op de volgende branches: horeca, prostitutie en speelautomatenhallen, bouw, milieu, subsidies, taxi's, vechtsportgala's en vastgoedtransacties.

2. Context

Deze handleiding volgt de lijn van het 'Inkoop en Aanbestedingsbeleid' van de gemeente Amsterdam en de 'Interne werkinstructie' voor inkoopspecialisten; een kaderstellend document. In de 'Interne werkinstructie' staan onder meer richtlijnen voor de basale toets. Daarnaast wordt aangesloten bij de Nota Contractmanagement.
Deze handleiding is een verdere uitwerking van bovenstaande documenten en geeft extra handvatten voor de concrete uitvoering van de basale toets. Indien in deze handleiding wordt aangegeven dat een basale toets niet noodzakelijk is, ontslaat het de inkoopspecialist niet van de verplichting om alle controles en verificaties uit te voeren die tijdens het inkoopproces gebruikelijk zijn en beschreven staan in de 'Interne werkinstructie'. Denk daarbij aan de beoordeling van kerncompetities, verificatie van referentiewerken, actualiteit van certificaten, de ondertekening door een daartoe bevoegde van het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA) etc.

De basale toets maakt onderdeel uit van het totaal proces van screenen van partijen. Dit zijn partijen waar de gemeente Amsterdam voornemens is om zaken mee te doen of, door middel van een al gesloten overeenkomst, al zaken doet.

Veelal zal de screening alleen de werkzaamheden van de inkoopspecialist raken in de vorm van het uitvoeren van de basale toets. In een aantal gevallen komen ook andere gemeentelijke organisaties of functies in beeld:

- De Screeningsunit: in geval van opdrachten boven de € 20 mio of voor de gemeente risicovolle opdrachten, wordt verplicht opgeschaald voor een diepergaande screening naar de Screeningsunit. En vanzelfsprekend ook als er risico-indicaties zijn vanuit de basale toets.
- Het Van Traa-team en Coördinatiebureau Bibob: de Screeningsunit kan informatie opvragen uit gesloten bronnen bij het Van Traa-team en het Coördinatiebureau Bibob.
- Landelijk Bureau Bibob: in uitzonderlijke gevallen, kan door de Screeningsunit een Bibob-advies worden aangevraagd bij het Landelijk Bureau Bibob.
- De contractmanager of projectleider: indien voor een lopende overeenkomst, vanwege risicofactoren, bepaald is of wordt dat er tussentijds gescreend moet worden. Het proces van het uitvoeren van de basale toets is hetzelfde als in de inkoopfase, maar tijdens de looptijd van de overeenkomst valt deze onder de verantwoordelijkheid van de collega die het contractmanagement voor de specifieke overeenkomst uitvoert.

Deze handleiding zal daarom primair de werkzaamheden van de inkoopspecialist raken, maar vindt dus ook zijn weerslag in de fase van contractmanagement. Deze mogelijkheid vindt mede zijn weerslag in de Beleidsregel Integriteit en Overeenkomsten.

3. Toelichting Beleidsregel integriteit en overeenkomsten

Amsterdam heeft als uitgangspunt dat zij niet-integere partijen niet faciliteert. Niet door het verlenen van een vergunning en ook niet door het aangaan van een overeenkomst of het verstrekken van een overheidsopdracht. Om te voorkomen dat de gemeente met niet-integere partijen een overeenkomst sluit, kent Amsterdam sinds oktober 2015 de Beleidsregel Integriteit en Overeenkomsten (hierna: BIO).
De BIO geeft de gemeente een algemeen kader voor het meewegen van integriteit bij (privaatrechtelijke) overeenkomsten en de daarvoor nodige screening en toetsing. De BIO benoemt wanneer volgens de gemeente sprake is van een integriteitsrisico. De BIO geeft een opsomming van de screeningsmiddelen die kunnen worden ingezet om integriteit van partijen waarmee de gemeente zaken wenst te doen, te toetsen. Met de BIO heeft Amsterdam de mogelijkheid om met partijen die niet integer zijn, geen overeenkomst te sluiten of een lopende overeenkomst te beëindigen.

Onderdeel van de BIO is een integriteitsclausule. Deze clausule is bestemd om in overeenkomsten tussen de gemeente en marktpartijen te worden opgenomen. De integriteitsclausule verwijst op verschillende plekken naar de BIO. Door in te schrijven op een aanbesteding van de gemeente Amsterdam waarop de BIO van toepassing is verklaard, verkrijgt de gemeente het recht om partijen te screenen conform de BIO. Ook is daarmee duidelijk wanneer de gemeente mogelijk stappen onderneemt om een overeenkomst vanwege een integriteitsrisico te beëindigen.

3.1. Uitleg begrip integriteitsrisico

In de kern beschrijft de BIO op welke manier de gemeente de integriteit van een andere partij betrekt bij de beslissing om:

1. een overeenkomst met die partij aan te gaan
2. een bestaande overeenkomst met die partij te beëindigen

Een kernbegrip in de BIO is het begrip Integriteitsrisico. Het al dan niet bestaan van een integriteitsrisico is voor wat betreft de toepassing van de BIO leidend voor het nemen van de twee eerder genoemde beslissingen. De BIO noemt drie soorten Integriteitsrisico's:

1. risico's zoals genoemd in de aangepaste Aanbestedingswet 2012 als verplichte uitsluitingsgronden
2. risico's vallend onder de facultatieve of discretionaire uitsluitingsgronden. Het gaat dan om risico's als:

- het in staat zijn van faillissement, liquidatie of vergelijkbaar
- delicten in strijd met beroepsgedragsregels
- ernstige fouten in de uitoefening van het beroep

- bewust vals verstrekken of niet verstrekken van de door de aanbestedende dienst gevraagde informatie
- schendingen op het gebied van milieu-, sociaal en arbeidsrecht
- wezenlijke of voortdurende tekortkomingen de afgelopen 3 jaar bij de uitvoering van een overheidsopdracht
- vervalsing van de mededinging
- (een poging tot) het onrechtmatig verkrijgen van vertrouwelijke informatie met betrekking tot de lopende aanbesteding

3. financiering uit criminele gelden

Of er sprake is van een integriteitsrisico moet blijken uit de screening. Hierbij kan niet alleen naar de (potentiële) contractpartij zelf worden gekeken, maar ook naar zogenaamde gelieerde partijen. Dat zijn (rechts)personen of die een specifiek benoemde relatie hebben met de (potentiële) contractpartij, zoals het vervullen van een leidinggevende positie of het verschaffen van vermogen.

Een voornemen tot het vragen van een collegebesluit om óf geen overeenkomst aan te gaan óf een lopende overeenkomst te beëindigen, moet altijd proportioneel zijn (dus in verhouding staan tot het vergrijp). Bovendien wordt de betreffende partij eerst in de gelegenheid gesteld te reageren op dat voornemen.

Zie voor een toelichting op de BIO de notitie van DJZ op http://intranet.amsterdam.nl/kennis-beleid/bedrijfsvoering/inkoop-aanbesteden/concern-inkoop/inkoopdocumenten/ , of voor meer informatie https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/veiligheid/openbare-orde/wet-bibob/beleidsregel/

4. Verantwoordelijkheid

Het uitvoeren van de basale toets is in basis de verantwoordelijkheid van de inkoopspecialist. Gezien de inrichting van de Amsterdamse inkooporganisatie, zal het uitvoeren van de basale toets daarmee direct vallen onder de verantwoordelijkheid van de vijf Lead Buyer-organisaties. Uitzonderingen op deze regel zijn:

- Organisaties of gremia die, met instemming van de voor het betreffende inkooppakket verantwoordelijke Lead Buyer, het inkooptraject uitvoeren. Denk bijvoorbeeld binnen het fysiek domein aan projectteams. Met deze gedelegeerde verantwoordelijkheid volgt ook de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de basale toets.
- Het uitvoeren van de basale toets gedurende de fase van contractmanagement. Een contractmanager kan werkzaam zijn bij een Lead Buyer (veelal binnen het cluster Bedrijfsvoering), maar de rol van contractmanager zit ook verweven in vele functies. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de ambtelijk opdrachtgever, een projectleider of een contractmanager als rol of functie in het IPM-model.

De diversiteit in de wijze waarop gemeente Amsterdam de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van contractmanagement ingericht heeft, maakt dat de afspraken over het uitvoeren van de basale toets lastig te communiceren zijn. Deze handleiding raakt immers een grote groep collega's die buiten de inkoopkolom vallen en in verschillende gemeentelijke organisaties werkzaam zijn. Het is daarom de verantwoordelijkheid van de betreffende inkoopspecialist om voor een goede overdracht na de aanbesteding zorg te dragen zodat ook tijdens de fase van contractmanagement de basale toets, indien van toepassing, wordt uitgevoerd en geregistreerd conform deze handleiding.

5. Het doel van de basale toets

Het doel van de basale toets is in beginsel het - al voor aanvang van een samenwerking - tegengaan van integriteitsrisico's door geen overeenkomst te sluiten met niet-integere partijen. Mochten er, ondanks een positieve basale toets voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomst, gedurende de uitvoering toch signalen zijn van integriteitsrisico's, dan kan de gemeente besluiten ook tussentijds (opnieuw) een basale toets uit te voeren of beheersmaatregelen te treffen. Een tussentijdse basale toets kan ook bepaald zijn voorafgaand aan de ondertekening van een overeenkomst, omdat de gemeente vinger aan de pols wenst te houden. Denk bijvoorbeeld aan ondernemingen waar de financiële situatie als minder stabiel wordt beschouwd. Met het vaststellen van de BIO en door deze mee te nemen als bepaling in de aanbestedingsstukken, waaronder de offerteaanvraag en de overeenkomst, heeft Amsterdam de mogelijkheid een tussentijdse basale toets uit te voeren. In het uiterste geval, na wederhoor, kan de gemeente bij collegebesluit een overeenkomst beëindigen.

6. Basale toets of diepergaande screening

6.1. Opdrachten groter dan € 50.000,-; verplichte basale toets

De gemeente Amsterdam heeft bepaald risicogestuurd te willen screenen. . Dat betekent dat zij haar focus legt op die opdrachten waarbij de uitvoering daarvan door mogelijk niet-integere contractpartijen, kan leiden tot (grote) integriteitsrisico's voor de gemeente. Gezien de grote hoeveelheid opdrachten van de gemeente, is het helaas ondoenlijk alle potentiële contractpartijen te toetsen. Daarom geldt voor de uitvoering van de basale toets in beginsel dat alle opdrachten groter dan € 50.000,- getoetst moeten worden. Een basale toets voor opdrachten beneden de € 50.000,- kan tevens worden uitgevoerd indien de Lead Buyer en/of inkoop- of projectteams dit noodzakelijk acht(en). Een uitzondering is de inhuur van extern personeel. De risico's voor deze inkoop zijn beperkt. De verantwoordelijke Lead Buyer Personeel & Organisatieadvies toetst daarom alle opdrachten met betrekking tot de inhuur van extern personeel vanaf de Europese drempelwaarde voor leveringen en diensten. Onder deze drempel kan ook worden getoetst indien de Lead Buyer hiertoe aanleiding ziet.

Let op: het college kan te allen tijde besluiten dat bij bepaalde overeenkomsten een aangewezen vorm van basale toets moet plaatsvinden. Hierover vindt dan tijdige communicatie plaats richting de verantwoordelijk Lead Buyer en/of inkoop- of projectteams.

6.2. Opdrachten groter dan € 20 miljoen; opschalen naar de Screeningsunit

De gemeente Amsterdam wenst potentiële contractpartijen van opdrachten met een geschatte waarde van groter dan € 20 miljoen, altijd diepergaand te laten screenen door de specialisten van de Screeningsunit.

De inkoopspecialist hoeft zelf geen basale toets uit te voeren voor opdrachten groter dan € 20 miljoen, maar dient wel:

- bij aanvang van het inkooptraject een voormelding te doen bij de Screeningsunit
- in een zo vroeg mogelijk stadium alle benodigde stukken zelf en bij de marktpartij op te vragen en het volledige dossier aan te leveren bij de specialisten van de Screeningsunit (zie voor de samenstelling van het dossier Bijlage 2 en Bijlage 3)
- de opdrachtgever te informeren over de langere doorlooptijd in verband met de diepergaande screening.

De Lead Buyer is verantwoordelijk voor het completeren van de Inkoopkalender. Deze geeft in dit verband de Screeningsunit inzage voor welke opdrachten en wanneer zij een diepergaande screening moet uitvoeren.

6.3. Risicovolle opdrachten; op verzoek opschalen naar de Screeningsunit

Zoals gezegd, is het uitgangspunt voor de gemeente Amsterdam dat zij risicogestuurd wil screenen. Dit wil zeggen dat als de opdrachtgever dat wenst, ook potentiële contractpartijen van risicovolle opdrachten diepergaand gescreend worden. Voor de uitleg van de term risicovol gelden onder meer de volgende indicatoren:

- Politieke en bestuurlijke risico´s
  Zoals zeer grote infrastructurele projecten, inkoop voor kwetsbare doelgroepen of projecten met veel media-aandacht of met een hoog afbreukrisico.

- Exceptioneel financieel risico
  Zoals projecten met zeer hoge kosten of met een verhoogd afbreukrisico op basis van marktkennis.

Als de opdrachtgever aangeeft een (risicovolle) opdracht diepergaand te willen laten screenen, dan geldt voor het opschalen naar de Screeningsunit dezelfde vereisten en hetzelfde proces als voor opdrachten groter dan € 20 miljoen. Zie 6.2.

7. Moment van basaal toetsen

De Amsterdamse Lead Buyers hebben een eigen verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het inkoopproces en hanteren daarbij onder andere het 'Inkoop en Aanbestedingsbeleid' van de gemeente en de 'Interne werkinstructie'. De Lead Buyers hebben zelf voor de uitvoering van de inkooptrajecten het uitvoeringsproces ingericht, soms mede bepaald door de mores van de markt.

De werkwijze voor de uitvoering van de basale toets is in beginsel als volgt:

- In geval van een (niet-)openbare aanbesteding, toetst de Lead Buyer de winnende partij(en) al voorafgaand aan de bekendmaking van de selectie- / gunningsbeslissing maar ná verificatie van de inschrijving. De bevindingen uit de basale toets, worden verwoord in de selectie- / gunningsbeslissing.
  Let op: ingeval van aanbestedingen waar door de Lead Buyer Sociaal met een groot aantal partijen een overeenkomst wordt gesloten (bijvoorbeeld bij zorg of jeugdhulp), worden alle basale toetsen betreffende de (potentiële) contractpartijen gedaan voor feitelijke ingangsdatum van de overeenkomsten.
- In beginsel worden partijen die uitgenodigd worden tot het doen van een offerte in geval van een meervoudig onderhandse aanbesteding, getoetst voorafgaand aan de uitnodiging met inachtneming van de minimale opdrachtwaarde van € 50.000,- (zoals vermeld onder paragraaf 6.1.). De basale toets is in dit geval beperkter, aangezien de gemeente niet de beschikking heeft over het Uniform Europees Aanbestedingsdocument. Een uitzondering geldt voor de Lead Buyer Personeel & Organisatieadvies waarbij uitsluitend de winnende partij wordt getoetst.

De uitkomst van de basale toets moet door middel van het gecompleteerde 'Rapport basale toets' (Bijlage 1) worden toegevoegd aan het inkoopdossier.

Voor de Lead Buyer Fysiek geldt een iets andere werkwijze dan voor de andere Lead Buyers. Dit heeft alles te maken met de werkwijze zoals deze in de markt(en) gebruikelijk is met betrekking tot de inkooppakketten van de Lead Buyer Fysiek. Voor deze Lead Buyer geldt:

- In geval van een openbare aanbesteding, toetst de Lead Buyer Fysiek de winnende partij(en) al voorafgaand aan het voorlopig gunningsadvies. De bevindingen uit deze basale toets, worden in het voorlopig gunningsadvies verwoord.
- Bij een niet-openbare aanbesteding, vindt een beperktere basale toets plaats voordat de daadwerkelijke inschrijfronde start en wordt de volledige basale toets uitgevoerd nadat de winnende partij(en) bekend is/zijn.

- Partijen die uitgenodigd worden tot het doen van een offerte in geval van een enkelvoudig of meervoudig onderhandse aanbesteding, worden getoetst voorafgaand aan de uitnodiging met inachtneming van de minimale opdrachtwaarde van € 50.000,- (zoals vermeld onder paragraaf 6.1.).

De uitkomst van de basale toets moet door middel van het gecompleteerde 'Rapport basale toets' (Bijlage 1) worden toegevoegd aan het project- of inkoopdossier en te allen tijde direct opvraagbaar zijn.

Ter informatie: voor alle inkooptrajecten vraagt de Lead Buyer Fysiek het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA). Indien de opdracht valt onder een werksoort waarvoor een groslijst bestaat, dan vraagt de Lead Buyer Fysiek eenmaal per jaar bij de partijen die zich hebben aangemeld voor de betreffende groslijst het UEA op. Voor het doorgeven van tussentijdse wijzigingen zijn de partijen zelf verantwoordelijk.

8. Houdbaarheid van de basale toets

Dat het resultaat van een basale toets niet voor eeuwig houdbaar is, mag duidelijk zijn; markten en omstandigheden veranderen. De houdbaarheid van de basale toets is daarom maximaal 3 jaar tenzij de Lead Buyer aanleiding ziet om een marktpartij eerder basaal te toetsen, bijvoorbeeld in het geval van een wijziging in de bedrijfsstructuur of op basis van marktinformatie .

9. Werkwijze basale toets

9.1. Stappen in de uitvoering

De basale toets kent een 7-tal stappen waarbinnen beoordeeld wordt of er opgeschaald moet worden voor een meer uitgebreide screening door de Screeningsunit. Dit is te allen tijde het geval voor opdrachten groter dan € 20 miljoen.

Stap 1: voorafgaand aan aanbesteding of project
Als duidelijk is dat een diepergaande screening moet worden uitgevoerd (zie onder 6), dan dient de inkoopspecialist:

- een voormelding te doen bij de Screeningsunit
- zorg te dragen voor het, in een zo vroeg mogelijk stadium, verzamelen en aanleveren aan de Screeningsunit van alle voor de diepergaande screening benodigde stukken. Dit geldt onder meer voor alle documenten volgend uit de UEA en verder de documenten zoals extra genoemd in Bijlage 3.

Als aan beide vereisten voldaan is, is de doorlooptijd 5 weken. De inkoopspecialist informeert de opdrachtgever of het college over een langere doorlooptijd van de aanbesteding vanwege de noodzakelijke extra tijd om de diepergaande screening te kunnen uitvoeren.

Stap 2: tijdens aanbesteding of project
Tijdens het aanbestedingsproces, dus nog voordat de feitelijke basale toets gestart is, kan er eveneens sprake zijn van een risicocriterium. Dit betreft dan veelal een indicator binnen het risicocriterium 'indicatoren verplichte en/of facultatieve uitsluitingsgronden'. In dergelijke gevallen wordt er opgeschaald naar de Screeningsunit of wordt de inschrijver direct uitgesloten van verdere deelname. Ook is het in deze fase belangrijk om te controleren of alle in de aanbestedingsleidraad of het bestek gevraagde documenten ingediend zijn én ondertekend zijn door een bevoegde persoon.

Tijdens de basale toets kunnen andere indicatoren aan het licht komen, zoals:

- Een hoge mate van financiële complexiteit
  Zoals een afwijkende accountantsverklaring, het gebruik van draagkracht van derden, hoge belastingschulden, een faillissement of anders.

- Een hoge mate van complexiteit ten aanzien van de bedrijfsstructuur
  Zoals geen of weinig personeel, een recent opgerichte onderneming of veel wijzigingen van het adres, de naam of bedrijfsstructuur.

- Onderbuikgevoel op basis van eigen inzicht en ervaring
  Zoals het gebruik van aan elkaar verwachte handelsnamen, problemen in de communicatie of het opvolgen van afspraken.

Stap 3: controleren en beoordelen Uniform Europees Aanbestedingsdocument
Het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA) is het basisdocument voor de basale toets. Uit de beoordeling van de UEA kunnen een aantal indicatoren naar voren komen. Als er twijfel bestaat bij de uitvoering van de basale toets of als er een indicator voor een risicocriterium is, moet er opgeschaald worden naar de Screeningsunit. Op basis van de BIO, moeten alle facultatieve of discretionaire uitsluitingsgronden worden aangekruist.

Let op: Om naar waarheid namens de inschrijver te kunnen verklaren, dient de UEA te allen tijde door een daartoe bevoegd persoon ondertekend te zijn. Ook dient de UEA op de juiste manier te zijn ingediend.

Stap 4: controleren en beoordelen Gedragsverklaring Aanbesteden (GVA)
De Gedragsverklaring Aanbesteden (GVA) is 2 jaar geldig. De GVA is specifiek toegespitst op het (limitatieve) aanbestedingsrechtelijke integriteitskader en geldt als wettelijk bewijs dat de aanvrager niet voor specifiek in artikel 8 van het aanbestedingsbesluit genoemde delicten

veroordeeld is. Het Ministerie van Justitie die de GVA afgeeft, betrekt hierin niet ernstige fouten in de uitoefening van het beroep en naar mogelijk gelieerde partijen.

Let op: de GVA is twee jaar geldig tenzij zich in de tussentijd dus integriteitsschendingen hebben voorgedaan. De GVA wordt tussentijds niet ingetrokken door het Ministerie van Justitie.

Stap 5: verbandcontroles
Na gunning (of zoveel eerder als mogelijk is) worden door de inkoopspecialist de bewijsstukken beoordeeld zoals ook beschreven in de 'Interne werkinstructie' en zoals vermeld in Bijlage 2 en Bijlage 3. Bewijsstukken waarover de inkoopspecialist niet zelf de beschikking kan hebben, worden bij de opdrachtnemer opgevraagd. Dit betreft uitsluitend die stukken, die de opdrachtnemer niet eerder aan een overheid heeft verstrekt. Documenten die al eerder zijn verstrekt, mogen niet meer worden opgevraagd (het zogenaamde once only-principe).

Ook bij het beoordelen van de (verstrekte) documenten (zoals de verklaring Belastingdienst en referenties) kan nog een risico-indicator aan het licht komen. In eerste instantie kunnen deze documenten worden vergeleken met de beantwoording van bepaalde vragen binnen het UEA, de zogenaamde verbandcontroles. Mochten uit deze verbandcontroles aanwijzingen zijn voor integriteitsrisico's, dan dient er opgeschaald te worden naar de Screeningsunit.

Stap 6: informatieve beoordeling van de jaarrekening
In het inkoopproces volgt uit het UEA een financiële verificatie. Daarnaast beoordeelt de inkoopspecialist de laatst beschikbare jaarrekening op onregelmatigheden, bijvoorbeeld op een voorbehoud van de accountant.

Let op: Een financiële beoordeling is onderdeel van de diepergaande screening. Indien van toepassing, dan dient de inkoopspecialist, conform Bijlage 2 en Bijlage 3, de laatste drie jaarrekeningen aan te leveren. Zijn deze niet beschikbaar in het Handelsregister of niet te downloaden via de internetsite van de potentiële contractpartij, dan dienen deze rechtstreeks bij de contractpartij te worden opgevraagd.

Stap 7: eigen huiswerk
De slotfase van de basale toets is de som van de eerdere stappen zoals hierboven beschreven. Als er geen enkele indicator is aangetroffen, dan volgt het eigen onderzoek waarvoor een aantal bronnen, intern en extern, geraadpleegd kunnen worden.

1. Op internet kan meer informatie worden gevonden door het zoeken op steekwoorden in combinatie met de naam van de betreffende partij. Denk bijvoorbeeld aan steekwoorden als:

- rechtszaak
- fraude
- veroordeling

- faillissement

Let op: een zoekmachine en resultaten van bijvoorbeeld Google worden niet gezien als een officiële bron. Check dus de verwijzing en de betrouwbaarheid van de pagina waarop iets wordt gevonden.

2. Op internet kan naast op een zoekmachine als Google onder meer gezocht worden op:

- www.rechtspraak.nl
- www.insolventies.rechtspraak.nl
- www.faillissementsdossier.nl
- www.cobouw.nl

Op internet kunnen ook gedragingen van bestuurders worden nagegaan.

3. Naast het zoeken op internet, moet altijd zelf het Handelsregister worden geraadpleegd voor de verificatie van de gegevens van onder meer:

- de rechtspersoon
- de onderneming
- de vestiging
- de aandeelhouder(s)
- de bestuurder(s)
- de gevolmachtigde(n)

Voor het raadplegen van het Handelsregister vind je meer instructies op http://intranet.amsterdam.nl/kennis-beleid/bedrijfsvoering/inkoop-aanbesteden/concern-inkoop/beleid-kaders/handelsregister/

Bij het uitvoeren van de basale toets wordt gekeken naar de (potentiële) contractpartij zelf en zij die:

- direct leiding geven aan de onderneming (waaronder in ieder geval de bestuurders)
- bij de uitvoering van de overeenkomst een belangrijke rol vervullen
- over de (potentiële) contractpartij zeggenschap hebben

Verder dient, eventueel samen met de contractmanager, gekeken te worden naar referenties of de resultaten van eerder uitgevoerde overeenkomsten. Ook dienen gevraagde en ingediende certificaten te worden getoetst.

Indien onderaannemers noodzakelijk zijn om te voldoen aan de geschiktheidseisen, dan dienen zij op basis van een eigen UEA te worden gescreend.

Het goed uitvoeren van de basale toets vraagt ca. 2 tot 6 uur, los van registratie. Het is verplicht de uitvoering en bevindingen tijdens de uitvoering van de basale toets, goed vast te leggen in het 'Rapport basale toets' (zie Bijlage 1) en op te nemen in het (digitale) project – of inkoopdossier.

Hulp van de Screeningsunit
De Screeningsunit treedt op als informatiemakelaar voor openbare bronnen. Organisatieonderdelen kunnen voor hun basale toets van deze bronnen gebruikmaken. Ook kan de Screeningsunit ondersteuning verlenen bij de uitvoering van de basale toets.

Mail voor meer vragen tijdens de basale toets, over een diepergaande screening of voor algemene screeningsvragen naar screeningsunit@amsterdam.nl

9.2. Risico indicaties? Na overleg contact met de Screeningsunit!

Indien uit de basale toets onduidelijkheden komen, tegenstrijdigheid of vermoedens zijn van integriteitsrisico's dan wordt er, na overleg, contact opgenomen met de Screeningsunit door middel van het sturen van een mail naar screeningsunit@amsterdam.nl. Samen met de Screeningsunit wordt besloten of opschaling gewenst is.

Het besluit om de Screeningsunit in te schakelen wordt genomen door de eindverantwoordelijke voor het inkooptraject of de overeenkomst (de Lead Buyer, projectleider of contractmanager), na overleg met de opdrachtgever.

10. Diepergaande screening

10.1. Diepergaande screening van een potentiële contractpartij

Indien uit de basale toets blijkt dat er integriteitsrisico's zijn op basis waarvan Amsterdam met een bepaalde potentiële contractpartij mogelijk geen overeenkomst wenst aan te gaan, dan volgt in overleg met de Screeningsunit en na afstemming met de opdrachtgever een diepergaande screening.

Mocht er een diepergaand screeningsonderzoek door de Screeningsunit worden gedaan, dan kunnen er aanvullende maatregelen als contractvoorwaarden worden opgenomen. Deze mogelijkheid tot aanvullende maatregelen dient dus te worden opgenomen in de aanbestedingsleidraad / het bestek. Ook dient in deze stukken te worden opgenomen dat naar aanleiding van de UEA de bewijsstukken worden opgevraagd en beoordeeld worden. Daarnaast dient te worden vermeld dat in het kader van de screening eventueel nog extra bewijsstukken gevraagd kunnen worden. De inkoopspecialist of contractmanager is en blijft contactpersoon voor de inschrijvers, ook voor het eventueel opvragen van extra documenten of nadere informatie als deze noodzakelijk blijken voor de diepergaande screening De door de Screeningsunit ten behoeve van de diepergaande screening benodigde (standaard) documenten, staan vermeld op Bijlage 2 en Bijlage 3.

De Screeningsunit kan na hun onderzoek komen met specifieke onderbouwde bewakingsmaatregelen die dan opgevolgd dienen te worden (comply or explain-principe)
De Screeningsunit geeft SMART aan hoe de bewakingsmaatregelen kunnen worden getoetst tijdens de realisatie van het project en zorgt dan ook voor de benodigde ondersteuning. De Screeningsunit heeft 5 weken nodig om de diepergaande screening uit te voeren. Het is dus van belang voor de impact op het inkooptraject of het project dat getoetst wordt of deze termijn binnen de gestanddoeningstermijn past.
Let op: het is niet de bedoeling om op voorhand een langere gestanddoeningstermijn te hanteren. De tijd tussen inschrijving en het gunningsbesluit wordt daarmee ondoenlijk lang en belemmerd de markt.

10.2. Diepergaande screening van een bestaande contractpartij

Mocht de basale toets worden uitgevoerd voor een lopende overeenkomst en er blijken integriteitsrisico's te zijn, dan vindt overleg plaats met de Screeningsunit waarna verder onderzoek zal volgen. Ultiem, na hoor en wederhoor, kan op basis van een collegebesluit een overeenkomst door de directie Juridische Zaken worden ontbonden.

11. Registratie van de basale toets

De Lead Buyer draagt zorg voor de correcte en volledige registratie van de basale toets en is verantwoordelijk voor een actuele en directe inzage van deze basale toetsen voor Concern Inkoop. Wanneer gewenst doet Bureau Integriteit via Concern Inkoop een uitvraag om voor een specifieke aanbesteding het resultaat van de basale toets, met alle bijbehorende stukken, te ontvangen.

Afhankelijk van de fase waarin de basale toets onderscheiden we twee momenten van registratie:

- De uitkomsten van de basale toets en alle communicatie hierover, dienen vastgelegd te worden in het project- of inkoopdossier door middel van het 'Rapport basale toets'. Zie hiervoor bijlage 1.
- De uitkomsten van een tijdens de looptijd van de overeenkomst uitgevoerde basale toets en alle betreffende communicatie, dienen vastgelegd te worden in het contractmanagementsysteem of het projectdossier (van de Lead Buyers) door middel van het 'Rapport basale toets'. Zie hiervoor bijlage 1.

12. Rapportage basale toets

Met het vaststellen van de 'Beleidsregel Integriteit en Overeenkomsten' is besloten dat er gerapporteerd moet worden over de uitkomsten en impact van de BIO. Concreet betekent dit dat de Lead Buyers halfjaarlijks aan Concern Inkoop rapporteren of, conform in deze handleiding beschreven, inderdaad een betreffende potentiële contractpartij basaal getoetst is. Daarbij wordt

ook gerapporteerd óf en hoe vaak er is opgeschaald naar de Screeningsunit en wat dit heeft opgeleverd.

Colofon

Handleiding basale toets
Versie 01

Tekst

Gemeente Amsterdam / Bestuur en Organisatie
Directie Middelen en Control / Concern Inkoop
Amstel 1 / Postbus 202
1000 AE Amsterdam
E-mail concerninkoop@amsterdam.nl

Communicatie

De handleiding basale toets is een interne handleiding en is te vinden op de intranetsite van de gemeente Amsterdam onder http://intranet.amsterdam.nl/kennis-beleid/bedrijfsvoering/inkoop-aanbesteden/concern-inkoop/inkoopdocumenten/

Wijzigingen

Wijzigingen of noodzakelijke aanpassingen zullen door de werkgroep Beleid, Kaderstelling en Training in het document worden verwerkt. Deze werkgroep bestaat uit een afvaardiging van alle Lead Buyers en Juridische Zaken, onder voorzitterschap van Concern Inkoop. Na afstemming met de Screeningsunit en de Concernmanager Inkoop, wordt de 'Handleiding basale toets' voorgelegd ter besluitvorming aan de Adviesraad Inkoop. Het Gemeentelijk Managementteam zal de aangepaste handleiding ter kennisname ontvangen.

Bijlage 1. Rapport basale toets

Rapport basale toets

(Europese) aanbesteding <naam aanbesteding> / Overeenkomst <naam overeenkomst> met kenmerk ####-####-####

1 Inleiding

1.1 Doelstelling

1.1.1 Screening

Amsterdam heeft als uitgangspunt dat zij niet-integere partijen niet faciliteert. Niet door het verlenen van een vergunning en ook niet door het aangaan van een overeenkomst of het verstrekken van een overheidsopdracht. Om te voorkomen dat de gemeente met niet-integere partijen een overeenkomst sluit, kent Amsterdam sinds oktober 2015 de Beleidsregel Integriteit en Overeenkomsten (hierna BIO).

De BIO geeft de gemeente een algemeen kader voor het meewegen van integriteit bij (privaatrechtelijke) overeenkomsten en de daarvoor benodigde screening en toetsing.
Door in te schrijven op een aanbesteding van de gemeente Amsterdam waarop de BIO van toepassing is verklaard, verkrijgt de gemeente het recht om partijen te screenen conform de BIO. Ook is daarmee duidelijk wanneer de gemeente mogelijk stappen onderneemt om een overeenkomst vanwege een integriteitsrisico te beëindigen.

Naar aanleiding van de BIO is een 'Handleiding basale toets' opgesteld voor iedereen die een basale toets uitvoert. In deze handleiding wordt gedetailleerd beschreven hoe de basale toets dient te worden uitgevoerd.

Dit rapport toont de bevindingen van de basale toets die is uitgevoerd naar aanleiding van de (Europese) aanbesteding <naam aanbesteding> / Overeenkomst <naam overeenkomst> en betreft de partij <naam partij>.

1.2 Opzet rapport

De resultaten van de basale toets zijn opgenomen in hoofdstuk 2. De volgorde van de uitvoeringen van de toetsen die in de 'Handleiding basale toets' zijn weergegeven, wordt daarbij aangehouden.

Er is per onderdeel een conclusie die aangevinkt kan worden. Er bestaat ook telkens de mogelijkheid om opmerkingen te maken over de bevindingen.

Als alle onderdelen zijn ingevuld, volgt de eindconclusie. Hier wordt ook bepaald of het nodig is een meer diepgaande screening te laten uitvoeren door de Screeningsunit.

Aangezien de basale toets zowel voorafgaand aan contractering als gedurende de lopende overeenkomst kan worden uitgevoerd, zal er sprake zijn van inschrijvers (voor contractering) en opdrachtnemers (na contractering). Er is voor gekozen een generieke term hiervoor te gebruiken in hoofdstuk 2 namelijk partij.

Bij dit rapport zijn diverse bijlagen gevoegd. Die bijlagen bevatten door de inschrijvers / opdrachtnemers aangeleverde bewijsstukken.

2 Resultaten toets

Basale toets voor aanbesteding / overeenkomst	
Naam partij	
Is partij al eerder gescreend?*	☐ ja in ☐ nee

*Indien partij eerder basaal getoetst is en deze toets niet ouder is dan drie jaar, hoeft partij niet opnieuw getoetst te worden. Let wel op de geldigheid van documenten, verklaringen en certificaten.

Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA)	
Het UEA wordt door de partij ingediend bij de offerte of inschrijving. Deze dient op een aantal punten getoetst te worden.	
Is het UEA op de juiste manier ingediend en rechtsgeldig ondertekend?	☐ ja ☐ nee
Opmerkingen	

UEA - Verplichte uitsluitingsgronden	
De volgende verplichte uitsluitingsgronden zijn van toepassing (zie ook art 2.86 Aw 2012): • Deelneming aan criminele organisaties • Corruptie • Fraude • Witwassen van geld • Terroristische misdrijven • Kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel	
Zijn één of meerdere verplichte uitsluitingsgronden van toepassing?	☐ ja ☐ nee
Opmerkingen	
UEA - Facultatieve uitsluitingsgronden	
De volgende facultatieve uitsluitingsgronden zijn van toepassing (zie ook art 2.87 Aw 2012): • Schending verplichtingen op basis van milieu-, sociaal- of arbeidsrecht • Faillissement, insolventie of gelijksoortig • Ernstige beroepsfout • Vervalsing van de mededinging	

• Belangenconflict • Betrokken bij de voorbereiding • Prestaties uit het verleden • Valse verklaring • Onrechtmatige beïnvloeding

Zijn één of meerdere facultatieve uitsluitingsgronden van toepassing?	☐ ja ☐ nee
Indien het antwoord op de vorige vraag "Ja" is, geef hieronder aan welke uitsluitingsgronden het betreffen en of het aanleiding geeft af te zien van contractering dan wel de overeenkomst te beëindigen.	

Uitsluitingsgrond	<deze verwijderen dan wel uitbreiden indien nodig>
Uitsluitingsgrond	
Uitsluitingsgrond	

Gedragsverklaring Aanbesteden (GVA)	
De partij kan een Gedragsverklaring Aanbesteden (indien uitgevraagd) indienen. Deze GVA is afgegeven door de minister van Veiligheid en Justitie en verklaart dat uit een onderzoek naar de betrokken natuurlijke persoon of rechtspersoon geen bezwaren bestaan in verband met inschrijving op overheidsopdrachten, speciale-sectoropdrachten, concessieovereenkomsten voor openbare werken of prijsvragen.	
Is de ingediende GVA ongeldig (ouder dan twee jaar of zijn er tussentijdse integriteitsschendingen)?	☐ ja ☐ nee
Opmerkingen	

Verbandcontroles	
Er kunnen meerdere verklaringen en bewijsstukken zijn opgevraagd waarop een controle kan worden gedaan. Voorbeelden daarvan zijn de volgende: • Verklaring Belastingdienst dat partij aan belastingverplichtingen voldoet • Jaarverslag/samenstellingsverklaring over afgelopen 3 jaar • Recent polisblad verzekering • Certificaat of opgave van maatregelen kwaliteit • ISO 14001 certificaat of milieubeleidsverklaring	
Zijn er risico-indicatoren als de verklaringen en bewijsstukken worden vergeleken met de UEA?	☐ ja ☐ nee
Opmerkingen	

Informatieve beoordeling van de jaarrekening	
(de financiële beoordeling van 3 jaarrekeningen is onderdeel van de diepergaande screening)	
Zijn er op basis van de jaarrekening risico-indicatoren aangetroffen als voorbehouden van de accountant of anders?	☐ ja ☐ nee
Opmerkingen	

Aanvullend onderzoek (1)	
De slotfase van de basale toets is de som van de eerdere stappen zoals hierboven beschreven. Als er geen enkele indicator is aangetroffen, dan volgt het eigen onderzoek waarvoor een aantal bronnen, intern en extern, geraadpleegd kunnen worden. Te denken valt aan de volgende (niet uitputtende) lijst aan openbare bronnen: • Zoekmachines (Google, Bing etc) • Het Handelsregister • www.rechtspraak.nl • www.insolventies.rechtspraak.nl • www.faillissementsdossier.nl • www.cobouw.nl Binnen deze bronnen kan gezocht worden naar zaken als faillissementen, boetes en veroordelingen.	
Zijn er risico-indicatoren aangetroffen bij het uitgevoerde aanvullend onderzoek?	☐ ja ☐ nee
Opmerkingen	

Hoge mate van complexiteit bedrijfsstructuur	
Maakt partij gebruik van een trustkantoor?	☐ ja ☐ nee
Zijn er veel adreswijzigingen van partij geweest?	☐ ja ☐ nee
Zijn er veel naamswijzigingen geweest?	☐ ja ☐ nee
Zijn er veel bestuurswijzigingen geweest?	☐ ja ☐ nee
Is partij direct gelieerd aan een buitenlandse onderneming?	☐ ja ☐ nee
Zijn er onbekende aandeelhouders?	☐ ja ☐ nee
Heeft partij te weinig personeel in dienst én geen onderaannemer om de opdracht goed uit te voeren?	☐ ja ☐ nee
Zijn de gegevens in het Handelsregister verouderd?	☐ ja ☐ nee
Zijn er andere zaken gevonden die wijzen op een hoge mate van financiële complexiteit van partij?	☐ ja ☐ nee
Is er sprake van een hoge mate van gecompliceerde bedrijfsstructuur?	☐ ja ☐ nee
Opmerkingen	

Politieke en/of bestuurlijke risico's ten aanzien van de opdracht	
Voor de opdracht is veel aandacht in de media?	☐ ja ☐ nee
De opdracht brengt hoge kosten voor gemeente met zich mee?	☐ ja ☐ nee
De opdracht heeft een hoog afbreukrisico?	☐ ja ☐ nee
Zijn er integriteitsignalen m.b.t. de opdracht uit de markt?	☐ ja ☐ nee
Betreft de opdracht een kwetsbare doelgroep (kinderen, ouderen, gehandicapten e.d.?)	☐ ja ☐ nee
Zijn er andere politieke en bestuurlijke risico's geconstateerd?	☐ ja ☐ nee
Is er sprake van politieke en/of bestuurlijke risico's t.a.v. de opdracht?	☐ ja ☐ nee
Opmerkingen	

Restcategorie	
Heeft partij weinig of geen werkervaring?	☐ ja ☐ nee
Is er sprake van communicatieproblemen met partij?	☐ ja ☐ nee
Zijn er twijfels om andere redenen bij partij? Leg uit bij opmerkingen.	☐ ja ☐ nee
Is er sprake van andere risico's bij partij? Leg uit bij opmerkingen.	☐ ja ☐ nee
Opmerkingen	

Eindconclusie: Diepergaande screening? ☐ ja ☐ nee	
Basale toets uitgevoerd door Datum Akkoord manager ☐ ja ☐ nee datum	
Opmerkingen	

3 Bijlagen

De volgende bijlagen zijn bijgevoegd bij deze basale toets:

Bijlage 1 - .....

Bijlage 2 - .....

Bijlage 2. Essentiële screeningsdocumenten

Essentiële screeningsdocumenten

In de Handleiding wordt gesproken over een aantal onderzoeksdocumenten dat bij de uitvoering van onder meer de basale toets bij Europese aanbestedingen essentieel zijn om vast te kunnen stellen of er sprake is van een (integriteits)risico. Deze onderzoeksdocumenten zijn:

- Een rechtsgeldig ondertekende Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA)
- Een actueel Uittreksel Handelsregister op naam van beoogd opdrachtnemer
- Een actuele Verklaring betalingsgedrag loonbelasting en een actuele verklaring betaling van Sociale verzekeringspremies (voor Nederland: verklaring van de Belastingdienst inzake de betaling van loonheffing).
- Volledige jaarrekeningen over de afgelopen 3 boekjaren *.

**Voor het kunnen uitvoeren van de basale toets is de beschikking over minimaal de meest recente jaarrekening essentieel. Indien (al dan niet naar aanleiding van de basale toets) het onderzoek wordt opgeschaald naar de Screeningsunit, dienen er minstens 3 volledige jaarrekeningen te worden meegezonden. Voor meer informatie:*
https://www.kvk.nl/inschrijven-en-wijzigen/deponeren/deponeren-jaarrekening/welke-gegevens-moet-u-in-de-jaarrekening-opnemen/

- Duidelijkheid omtrent aandeelhouders (percentages en namen van directe en indirecte aandeelhouders) en de zeggenschapsverhoudingen binnen het concern.
  Bij voorkeur in de vorm van een eigendomsorganogram .
- Een actuele Gedragsverklaring Aanbesteden / Verklaring Omtrent Gedrag Rechtspersonen.
- Indien van toepassing: Referentieprojecten vergezeld van (Tevredenheids) verklaringen van opdrachtgevers, waaruit blijkt dat de projecten naar behoren zijn uitgevoerd.
- Indien gebruik wordt gemaakt van de draagkracht van derden (financieel / economisch, personeel, middelen etc) - een verklaring waaruit blijkt dat daadwerkelijk gebruik kan worden gemaakt van de draagkracht van andere lichamen.

Bij inschrijving door een buitenlandse rechtspersoon kan worden volstaan met de verstrekking van een buitenlandse equivalent van de bovengenoemde documenten in de Nederlandse taal.

Toelichting

- UEA – *Is de verklaring ingevuld, compleet, zijn de vragen beantwoord en is de verklaring rechtsgeldig (alleen en zelfstandig of met een gezamenlijke bevoegdheid) ondertekend?*

  Bij twijfel: neem contact op met de eerste jurist (Juridisch Bureau).

  Let op - Blijkens de uniforme beschrijving bij ondertekening van de UEA dient/dienen de vertegenwoordigingsbevoegde persoon of personen bij het Handelsregister (dan wel een overeenkomstig register van het land van vestiging van de onderneming) te zijn ingeschreven als vertegenwoordigingsbevoegde(n).
  Een schriftelijke volmacht volstaat dus niet – de UEA mag uitsluitend worden ondertekend door een persoon of personen die voldoende bevoegdheid heeft/hebben om namens de onderneming rechtshandelingen te verrichten en als zodanig staat/staan ingeschreven in het Handelsregister. In de praktijk is dit veelal een bestuurder/directeur.

- Uittreksel Handelsregister – *Is het uittreksel actueel? – zijn de bevoegdheden van de bestuurders duidelijk? Heeft de onderneming (voldoende) personeel? Zijn er handelsnamen die bij, tijdens en/ of na contractvorming tot verwarring kunnen leiden? Geeft het uittreksel informatie over een enig (100%) aandeelhouder, vennoten, leden en / of moederbedrijf?*

  Zo niet, neem dan contact op met de betrokken onderneming om deze informatie op te vragen.

  De informatie die in het uittreksel is opgenomen is geheel afhankelijk van het land van herkomst van de rechtspersoon. Ook is de rechtsvorm bepalend - bijvoorbeeld is er sprake van aandeelhouders, vennoten of leden?

- Verklaring betalingsgedrag loonheffing (loonbelasting en Sociale verzekeringspremies) van de Belastingdienst – *Is de verklaring actueel? – staat de verklaring op naam van de contractpartij? - staat er een voorbehoud in de verklaring?*
  Heeft de onderneming personeel?

  Nederland is één van de weinige (Europese) landen die een gecombineerde 'loonheffing verklaring' heeft die enkel en alleen door de Belastingdienst kan worden afgegeven. In de ons omringende landen bestaat er een verscheidenheid aan procedures en instanties die verantwoordelijk zijn voor het afgegeven van dergelijke verklaringen.
  Let er bij buitenlandse rechtspersonen dus op dat deze ondernemingen wellicht meerdere verklaringen dienen te verstrekken – betaling loonbelasting door (lokale of landelijke) Belastingdienst en een separate verklaring inzake de betaling 'sociale verzekeringspremies' door een geheel andere instantie.

- Volledige jaarrekeningen (over de afgelopen 3 boekjaren) - *Zijn de jaarrekeningen compleet (balans / winst en verliesrekening) en voorzien van een toelichting, bestuurdersverslag en samenstellings-of accountantsverklaring? Zijn het enkelvoudige (vennootschappelijke) of geconsolideerde jaarrekeningen? – zijn het jaarrekeningen van de contractpartij zelf, of van een bovenliggende holding, zuster-, of moedermaatschappij?*

Rechtspersonen zoals de B.V. en N.V. hebben een deponeringsplicht.
Dit houdt o.a. in dat zij de jaarcijfers bij het Handelsregister dienen te deponeren uiterlijk binnen 13 maanden na het afsluiten van een boekjaar (dus boekjaar 2016 wat op 31 december 2016 werd afgesloten, dient voor 1 februari 2018 bij het handelsregister te zijn gedeponeerd). Het niet (tijdig) deponeren van de jaarrekening is een economisch delict en zolang de jaarrekening niet wordt gedeponeerd, een voortduring van dat delict.

Bij de Kamer van Koophandel is vastgelegd welke ondernemingen een deponeringsplicht hebben en wat die verplichting inhoudt. Hierbij is de bedrijfsgrootte bepalend.
Meer informatie is terug te vinden:
https://www.kvk.nl/inschrijven-en-wijzigen/deponeren/deponeren-jaarrekening/welke-gegevens-moet-u-in-de-jaarrekening-opnemen/

Indien een onderneming (kleine onderneming) geen plicht heeft om een winst- en verliesrekening bij het Handelsregister te deponeren, dan wil dat nog niet zeggen dat de onderneming deze niet heeft. ***De resultatenrekening (Winst-en Verliesrekening) en een eventuele samenstellingverklaring dient dan te worden opgevraagd bij de onderneming zelf!***

De jaarrekening van een onderneming is één van de belangrijkste onderzoeksbronnen die ons ter beschikking kan worden gesteld.
Om de basale toets goed te kunnen uitvoeren, dient minimaal de meest recente jaarrekening, altijd te worden opgevraagd bij de (markt)partij met wie de gemeente voornemens is een contract af te sluiten.
Een verstrekte jaarrekening kan namelijk worden vergeleken met de bij het Handelsregister gedeponeerde jaarrekening (verbandscontrole). Bijvoorbeeld; sluiten de balansposten over de diverse boekjaren op elkaar aan?
Het zal niet de eerste keer zijn dat er verschillen worden geconstateerd tussen de verstrekte en gedeponeerde jaarrekeningen – ook dit zijn risico-indicatoren.

De jaarrekeningen zijn zoals eerder genoemd, een essentiële onderzoeksbron.
Immers een groot aantal risico-indicatoren kunnen soms alleen worden vastgesteld indien men de beschikking heeft over de originele jaarrekening(en). Denk hierbij bijvoorbeeld aan de risico-indicator; financiering vanuit het buitenland of een afwijkende / ontbrekende accountantsverklaring.

Het wordt van de 'uitvoerenden van de basale toets niet verwacht al het cijfermateriaal binnen een jaarrekening te beoordelen en/of te interpreteren, maar de jaarrekening voorziet naast het cijfermateriaal nog in een groot aantal andere zaken die onmisbaar kunnen zijn om de basale toets uit te voeren. Zo kan de toelichting in de jaarrekening soms meer duidelijkheid of richting geven omtrent de bovenliggende 'aandeelhouders' en / of moedermaatschappij.

Tevens kan er uit de jaarrekening blijken of de onderneming al dan niet beschikt over personeel (en het aantal), over bedrijfsmiddelen zoals machines, voertuigen etc. (vaste activa) en of er nog andere verplichtingen zijn die niet uit de balans blijken.

Kortom feiten die belangrijk kunnen zijn ter beoordeling van de onderneming en het concern waartoe hij behoort en / of de onderneming over de middelen (personeel/machines ed.) beschikt om het project of aanbesteding Überhaupt te kunnen uitvoeren.

Afhankelijk van de bedrijfsgrootte zijn de jaarcijfers voorzien van een samenstellingsverklaring (kleine onderneming) of een accountantsverklaring (middelgrote / grote onderneming). De website van het NIVRA kan worden geraadpleegd om standaard accountantsverklaringen te bekijken en te vergelijken met de bij de verstrekte jaarrekening behorende accountantsverklaring.

Het verdient sterk aanbeveling de accountantsverklaring goed door te lezen. Het kan namelijk voorkomen dat de accountant zich onthoudt van een oordeel in verband met aangetroffen omissies, discrepanties en onduidelijkheden bij het controleren van de bedrijfsvoering en jaarcijfers.

- Duidelijkheid omtrent aandeelhouders (percentages van directe en indirecte aandeelhouders) en indien afwijkend van de aandelen-, zeggenschapsverhoudingen binnen het concern. Bijvoorbeeld in de vorm van een eigendomsorganogram – *Is de enig(100%) aandeelhouder van de contractpartij bekend? Of – is er sprake van meerdere aandeelhouders, zo ja zijn deze bekend? En weten we voor welke delen (percentages)? – is er sprake van een concern met diverse lagen (tussenconsolidaties)? – is de moedermaatschappij bekend? – Zijn de aandeelhouders natuurlijke- of rechtspersonen of een combinatie daarvan? weten we wie die vennoten zijn? (rechtsvorm Commanditaire vennootschap – zeer gebruikelijk bij Duitse ondernemingen!) – zijn de leden of certificaathouders bekend (is afhankelijk van de rechtsvorm van de rechtspersoon!)?*

In Nederland is het gebruikelijk 'enig aandeelhouderschap' (100% aandeelhouder) te registreren bij het Handelsregister. Deze informatie vind je terug in het uittreksel (veelal ook indien de enig aandeelhouder een buitenlandse onderneming is).

Geeft het uittreksel geen informatie over de enig-aandeelhouder, dan zijn er mogelijk meerdere aandeelhouders. Mogelijk…, daar het wel eens voorkomt dat de juridische vastlegging bij het Handelsregister niet up-to-date is en/of dat de onderneming verzuimd heeft deze informatie bij het handelsregister vast te leggen.

Indien de originele jaarrekeningen eveneens geen informatie of aanknopingspunten omtrent de aandeelhouders en / of de ultieme moedermaatschappij (of eigenaar) opleveren

en ook onderzoek met internet geen soelaas heeft geboden, is de enige bron om deze informatie te verkrijgen, de contractpartij zelf. Je kunt jezelf dus veel ongemak besparen door de contractpartij in een vroeg stadium te vragen om de informatie (bijv. In de vorm van een organogram) te verstrekken. Vervolgens is het dan wel zaak de verkregen informatie trachten te verifiëren.

- Gedragsverklaring Aanbesteden / Verklaring Omtrent Gedrag Rechtspersonen - *Is de verklaring nog geldig of gedateerd? –door wie en aan wie is de verklaring afgegeven? – welke rechts- en / of natuurlijke personen zijn in het onderzoek cq. verklaring betrokken?*

    - Gedragsverklaring Aanbesteden - wordt standaard gevraagd bij inkoopprojecten en aanbestedingen

    - VOG –rp – wordt gevraagd bij een bijzondere screening (project, niet zijnde een aanbesteding danwel een bijzondere aanbesteding, waarbij sprake is van een zeer hoog afbreukrisico voor de gemeente)

  Het verkrijgen van een Gedragverklaring Aanbesteden en / of de VOG-rp door de contractpartij, geeft nog geen garantie dat de partij van onbesproken gedrag is.

  Er kunnen namelijk zaken zijn die hebben gespeeld, maar die niet direct binnen het antecedentenonderzoek door Justitie zijn betrokken, aangezien er op het moment van aanvraag, geen direct verband werd gelegd tussen een mogelijk delict en het project of aanbesteden waarvoor de verklaring aanvankelijk werd afgegeven.

  Het is dan ook raadzaam om altijd 'internet-onderzoek' te betrekken bij de uitvoering van de 'basale toets'. Er kunnen inmiddels relevante publicaties zijn of zaken die zich al voor afgifte van de gedragsverklaring/VOG hebben afgespeeld, waarvan wij als gemeente vinden dat deze dienen te worden meegewogen en te worden betrokken bij onze belangenafweging alvorens tot contractvorming over te gaan.

- Indien van toepassing: Referentieprojecten vergezeld van (Tevredenheids-) verklaringen van opdrachtgevers, waaruit blijkt dat de projecten naar behoren zijn uitgevoerd. – *zijn er referentieprojecten vereist, verstrekt of bekend? – aan en ten behoeve van wie? – zijn de projecten vergelijkbaar met het onderhavige project waarop wordt ingeschreven? – zijn er verklaringen van opdrachtgevers waaruit blijk dat de uitgevoerde (of onderhanden zijnde) werkzaamheden naar behoren werden uitgevoerd? – binnen de gestelde termijn ? – binnen het geraamde budget?*
  Kennen we de onderneming zelf (past performance)?

  Kortom een aantal vragen dat voornamelijk betrekking heeft op de technische- / beroepsbekwaamheid en een standaard onderdeel vormen bij de beoordeling door de RVE van een leverancier, dienstverlener of uitvoerder.

  Bij het uitvoeren van de basale toets is het tevens belangrijk om ook eens met een integriteitsbril te kijken naar de referenties / tevredenheidsverklaringen.

Bijvoorbeeld;

a) zijn de referenties van de contractpartij zelf, of van een zuster-, dochter-, of moedermaatschappij? is het 'pronken met andermans veren' ?
Een gegadigde / potentiele contractpartij mag in principe gebruik maken van de draagkracht van derden tenzij het bestek dit expliciet niet toelaat!). Deze partij dient dit dan echter wel aan te geven (UEV?) en te bewijzen door een, 'door alle betrokken partijen ondertekende verklaring' te verstrekken, waaruit dat gebruik blijkt.

b) zijn de referenties afgegeven door een opdrachtgever die geen concernrelatie heeft met de contractpartij? Indien de bedrijven wel concernmatig aan elkaar gerelateerd zijn, moet je je afvragen hoeveel waarde je aan de verklaring kunt toekennen.

- Indien gebruik wordt gemaakt van de draagkracht van derden (financieel / economisch, personeel, middelen etc): een door alle betrokken partijen ondertekende verklaring waaruit blijkt dat daadwerkelijk gebruik kan worden gemaakt van de draagkracht van andere lichamen.

Gebruik van de draagkracht van derden betreft ook het gebruik van zaken van ondernemingen die tot hetzelfde concern behoren als de contractpartij! – dus middelen zoals, personeel, financiën, referenties, certificaten, etc. van een zuster-, dochter-, of moedermaatschappij vallen daar ook onder.

- Indien van toepassing: verklaring vorming combinatie - *Is duidelijk wie de penvoerder is? – is het duidelijk hoe de onderlinge zeggenschap en aansprakelijkheid is geregeld – en is dat juridisch vastgelegd?*

Indien er in combinatie wordt ingeschreven, dan dienen de combinanten op basis van een eigen UEA te worden gescreend.

Bijlage 3. Checklist

Checklist voor basale toets met diepergaande screening bij Europese aanbestedingen

Let op!

De vetgedrukte onderdelen zijn verplichte velden. Deze ingevulde bijlage, met alle onderliggende documenten, moet bij de Screeningsunit worden ingediend voor de diepergaande screening. Deze verplichting geldt ook voor het meesturen van de UEA zelf en de ingevulde Bijlage 1 indien wordt opgeschaald als gevolg van uitkomsten uit de basale toets.

Indien de diepergaande screening niet wordt voorgemeld of de aanlevering van documenten incompleet is, kan dit een langere doorlooptijd betekenen.

Opgemaakt door:	**Organisatie:**	**Naam:**
Check de aanwezigheid van de gegevens en de compleetheid van de UEA mét alle bijbehorende documenten, aanvullende documentatie en onderzoeksbevindingen (=eigen huiswerk).		
1	**UEA** **Datum ondertekening:**	**Ondertekend door:** (mede)ondertekend: **<u>Bevoegdheid</u>: zelfstandig – beperkt – geen**
2	**Directe aandeelhouder(s)** **(bij voorkeur organogram bijvoegen)**	**Naam (namen) + percentage:**
3	**Ultieme aandeelhouder(s)** **(bij voorkeur organogram bijvoegen)**	**Naam (namen) + percentage:**
4	Referentie(s) (projecten)	aantal:
5	Tevredenheidsverklaringen mbt. referenties	aantal:
6	**Verklaring Belastingdienst**	**Datum afgifte:** **Op naam van:**
7	**Gedragsverklaring Aanbesteden of Verklaring Omrent Gedrag (VOG)**	**Datum afgifte:** **Op naam van:**
8	**Uittreksel Handelsregister**	**Datum uittreksel:** **Op naam van:**
9	**Originele jaarrekeningen** **(zie toelichting bij de lijst essentiële documenten)**	**Aantal: - laatste boekjaar:** **Naam onderneming:**
10	Holdingverklaring / 403 verklaring	Ja / Nee / n.v.t. - verklaring ja / nee Onderneming:
11	Verklaring Draagkracht derden	Ja / Nee / n.v.t. - verklaring ja / nee Onderneming:
12	Gebruik van onderaannemer(s)?	Ja / Nee - verklaring ja / nee Onderneming:

13	Inschrijving in combinatie (intern?)	Ja / Nee - verklaring ja / nee Onderneming:
14	Overige (door de onderneming verstrekte) relevante documenten?	
15	**Geconstateerde Risico-indicatoren (bewijsstukken meezenden)**	
Datum opmaak:	**Ondertekening:**	